

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România . . . . . 40 lei
6 luni . . . . . 20 „
3 luni . . . . . 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98

S U M A R

Brevetele de invențiune. — § 3. — Cări sunt elementele esențiale ale brevetabilității, de d. Gr. V. Maniu ;

JURISPRUDENȚĂ :

Înalta Curte de casație, s. I: l. Foculescu cu Gh. C. Turcu ;

Curtea de apel din București, s. I: N. Poenaru-Iatan cu Al. Gr. Ionescu ;

Tribunalul Brăila s. II: Alex. Șkender cu Aristotel Galiatao și G. C. Rozis cu o Notă de d-l N. D. Chirulescu ;

Sanctiunea articolului 16 din legea judecătoriilor de pace, de d-l Andrei Rădulescu.

BREVETELE DE INVENȚIUNE

(Urmare 1)

§ 3. — CĂRI SUNT ELEMENTELE ESENȚIALE ALE BREVETABILITĂȚII ?

Dacă examinăm cestiunea definițiunii brevetabilității din punctul de vedere al legislațiunii comparate, vedem că în toate legiurile o să găsim două elemente fundamentale, cari formează ast-fel esența acestui drept: așa ele unanim cer ca invențiunea la care se rapoarta brevetul, să fie *nouă* și să aibă un *caracter industrial*.

Când este însă vorba a stabili în mod mai amănunțit și în practică, definițiunea brevetabilității, cestiunea se complică din cauza diversității legislațiunilor.

Aceste variate legislațiuni, se pot repartiza în trei mari grupuri.

Primele dau o definițiune rezultând din enumerarea categoriilor de invențiuni ce li se par brevetabile; așa este legea portugeză, care nu înșiră mai puțin de nouă categorii.

Doă inconvenientele oferă acest sistem. O bună legiure fiind destinată a lămuri dreptul pe care îl coordonează, legiuritorul e dator să caute mai înainte de a intra în aplicațiunile de amănunt, un criteriu general pe baza căruia să așeze definițiunea sa. Alt-fel nu face de cât o lucrare trunchiată, abandonată controverselor.

Al doilea inconvenient ce s'a semnalat contra acestui sistem, e că se riscă în tot-d'a-una de legiuritor, ori-cât de prevăzător ar fi pentru prezent, a lăsa în afară de hotarul legii, invențiuni cari prezintă interes a intra în prevederile lui, și aceasta cu atât mai mult, cu cât firește că fie-care enumerațiune în parte, nu va putea fi obiectul de cât a unei stricte interpretări.

Pe lângă aceasta, dacă toate legiurile ar apuca această cale de enumerare particulară, în loc de a se ajunge cu timpul la o înțelegere internațională, s'ar înmulți din contra conflictele, tocmai într-o materie care permite să întrevădem, posibilitatea înțelegerei universale.

Un al doilea grup de legiuri, cum este aceia a Germaniei, se mulțumește a declara brevetabile invențiunile susceptibile de o utilizare industrială (comp. art. 1 din legiuirea română).

Formula atât de simplă a legiurilor din acest grup, pare unora tocmai din această cauză, că nu ar fi destul de precisă spre a nu da loc la variațiuni arbitrare de interpretări, și a servi ast-fel ca model la o unificare de legislațiune.

Părerea care a prevalat la Congresul de la 1900 a fost a întregi sistemul acestui al doilea grup de legiuri, cu sistemul celui de al treilea grup în care legea franceză de la 5 Iulie 1844, poate fi socotită ca prototip.

Legiuirea germană are aparența a fi prea abstractă față de vechia legiuire franceză, care mai concretă, închide cu folos calea arbitrarului, fiind în acelaș timp destul de generală, spre a coresponde așteptării unei definițiuni adevărate, adică de a fi aplicabilă la toate cazurile.

De sigur că legiuirea ar putea avea o preciziune încă și mai mare; din acest punct de vedere, sistemul celui de al treilea grup în care intră legiuirea franceză, e primitiv de o și mai pronunțată delimitare, fără a întinde prea mult amănuntele, spre a nu cădea de la vagul ce este imputat legiurei germane, în inconvenientele mult mai mari ale legiurilor din prima serie.

Art. 2 din legiuirea franceză glăsuiește ast-fel:

«Vor fi considerate ca invențiuni saū descoperiri noi:

«1) Invențiunile de noūi produse industriale;

«2) Invențiunea de noūi mijloace saū aplicațiuni noūi a mijloacelor cunoscute pentru obținerea unui rezultat saū al unui produs industrial».

S'a făcut observațiunea de către d-nii Schütz și Mintz, cu ocaziunea discuțiunei la care a dat loc această definițiune dinaintea congresului internațional de la 1900, că definițiunea legiuirei franceze ar păcătui prin faptul că vorba invențiune «pe care vrea să o explice definițiunea», revine ea însăși în definițiune.

Judecătorul ar putea deci să zică : «e adevărat că obiectul descris, e absolut nou ; *rezultatul industrial* există și el, ba e chiar obținut, dar...

«—Dar obiectul, era așa de simplu, așa de ușor a fi găsit, în cât orî-cine ar fi putut să-l nască, deci nu este o invențiune»²⁾.

În formă, replică d-l Le Tellier, această observațiune e absolut exactă ; în fond, nu trebuie să uităm, că adevăratul scop al art. 2 din legiuirea franceză e să definească nu invențiunea, ci brevetabilitatea.

Cu alte cuvinte, dacă înțelegem bine ideia d-lui Le Tellier, d-sa relevă că din noțiunea generică a cuvântului invențiune, așa cum de pildă o înțelege economia politică³⁾, legiuitorul vine și o restrânge prin noțiunea de brevetabilitate la acele noțiuni, cărora din punctul de vedere industrial el înțelege a le acorda beneficiul brevetabilității.

E dar ușor a evita inconvenientul semnalat de d-nii Schütz și Mintz, substituind în definițiunea legislativă, cuvintelor «vor fi considerate ca invențiuni sau descoperiri noi», formula : «vor fi considerate ca brevetabile» cele arătate mai jos.

Cât pentru a doua obiecțiune, că invențiunea fiind prea simplă, ar putea să nu se țină seamă de dânsa, ea după noi e mai mult îndreptată în contra nepriceperei judecătorului, de cât în contra textului legii.

D-l Le Tellier în această privință, nici nu răspunde direct acestei obiecțiuni, mărginindu-se a arăta că vorba de *noû* cuprinde și ce este foarte simplu, și ce este relativ mai complicat, iar judecătorul care ar respinge o invențiune nouă, numai fiind-că este simplă, adică ceea-ce adesea imprimă acelei invențiuni sigiliul genialității, departe de a interpreta, ar răstălmăci foarte arbitrar, textul legiuirei franceze.

Trecând la o altă ordine de idei, observăm că legiuirile cari vorbesc de *mijloace «nouî»*, înțeleg prin acest cuvânt, nu numai un nou procedeu, ci și o combinațiune, o alcătuire nouă de mijloace cunoscute.

Pe de altă parte, mai e de adăugat, că un procedeu nou poate fi brevetabil, și dacă nu ar fi anume predestinat pregătirei unui produs industrial.

Așa, observă tot d. Le Tellier, o inovațiune pentru așezarea șinelor sau în funcționarea organului unei mașini, a unei frâne de tun sau de vehicul, merită a fi brevetabile, ca și o invențiune anume aplicată unui produs.

Ca să fie mai larg, legiuitorul francez după cum am văzut în textul raportat mai sus, vorbește chiar și de descoperire, de și cele mai multe nefind născociri propriu zise, ci observarea unui *ce* preexistent în natură, nu sunt de obicei fără jignire susceptibile de o monopolizare exclusivă.

Dar o invențiune mai poate fi și o *intrunire nouă*

de mijloace cunoscute ; studiul jurisprudenței franceze în această privință, permite a se constata că definițiunea art. 2 citat, de și pare atât de generală, aci este insuficientă. De sigur, după 50 ani de aplicațiune în Franța, acest inconvenient a diminuat prin o practică judecătorească sigură de părerile ei, fără ca observațiunea să piarză nimic din tăria ei, dacă se examinează destinațiunea pentru o legiuire nouă sau pentru o formulă destinată să devină internațională. Din acest punct de privire, d. Le Tellier propune a se intercala și cuvintele «sau intrunire nouă», după cuvintele «aplicațiune nouă» de la numărul 11 al art. 2 din textul francez. Intrunirea nouă (*la réunion nouvelle*) de mijloace cunoscute va trebui deci și dânsa a fi socotită ca brevetabilă, fără să mai poată exista vre-o ezitațiune în privința ei, intru cât ar fi expres menționată, cu singura rezervă ca noua reunire «să dea un rezultat industrial».

Unile legislațiuni (în Belgia, Brasilia, etc.) menționează *perfecțiunea* ca invențiune brevetabilă ; textul francez, de și nu există îndoială că are în vedere perfecțiunea, nu precizează aceasta, spre deosebire, între altele, de textul legiuirei române, care din potrivă o spune expres (art. 1 și 35).

În principii, perfecțiunea poate să se aplice la un mijloc sau la un produs.

În fine s'a mai propus, ca încheere, a se exprima în definițiune principiul după care importanța inovațiunei, nu are a fi luată în considerațiune spre a se admite brevetabilitatea. Dar asupra acestui punct, credem să avem ocaziunea a reveni.

Orî cât de larg s'ar socoti în genere domeniul legiuirilor relative la brevetabilitate, este cert că el nu cuprinde absolut toate inovațiunile, de orî-ce soi, cu caracter industrial.

Așa, în mai toate țările desemnurile de fabrică sau desemnurile industriale, sunt cârmuite de alte legislațiuni, corolare indispensabile ale legislațiunei brevetelor⁴⁾.

Prin desemn de fabrică sau industrial, înțelegem orî ce combinațiuni grafice, fie și colorate, imaginate spre a schimba aspectul unui obiect.

Acestor desemne la noi li se aplică normele comune, nefiind supuse încă vr'unui regim special ca în alte țări, de și se găsesc pomenite în câte va din tratatele noastre internaționale (art. 998 Cod. civ. 339—341 penal).

Ele nu se pot confunda cu desemnurile artistice pe cari le cârmuește legiuirile asupra drepturilor de autor (arg. art. 7 din noua lege rom. as. dr. de autor).

Cum se poate distinge un desemn industrial, de unul artistic ?

După o părere, se lasă la discrețiunea judecătorului a decide, dacă lucrarea are un caracter artistic, abstracțiune făcând de destinațiunea obiectului⁵⁾.

După o altă părere care este și a jurisprudenței în Franța, caracterul industrial al unui desemn, nu rezultă din aspectul său mai mult sau mai puțin meșteșugit, ci din destinațiunea ce îi s'a dat chiar de la început.

²⁾ Ann., op. cit., pg. 83

³⁾ Ch. Gide, I. I.

⁴⁾ D-nii Schütz și Mintz, în An. cit., pag. 84.

⁵⁾ Cas. rom. II No. 148 din 21 Sep. 93, Bul. pg. 806, No. 603.

Desemnul, este el destinat a fi expus la un salon, a figura într-o pinacotecă, a împodobi frontispiciul unui monument public sau pereții unui apartament privat, el este un desen artistic, ori care i-ar fi valoarea reală; este el din contra destinat a satisface gusturile modei, a creea un gen deosebit pe o stofă, pe hârtie de tapete sau pe un covor de preț, prin această destinațiune lucrativă îmbracă un caracter de industrialism, chiar dacă din alte puncte de privire ar îndeplini condițiuni frumoase de artă sau estetică.

Desemnurile de fabrică nu trebuie să le confundăm, nici cu modelurile de fabrică sau modelurile industriale, cari sunt și ele o combinațiune de linii sau colorii. Spre deosebire de cele dintâi, cari ni să înfățișază pe suprafețe plane, modelurile industriale sau de fabrică din potrivă, ni să prezintă în tot-d'a-una nu în plan, ci în spațiu, în volum precum ar fi o croială nouă, o mobilă de un nou model, un obiect de lux de o formă nouă.

Pentru unile ca și pentru cele-lalte, la noi în lipsă de alte texte li se aplică art. 998 C. civil în caz de contrafacere.

Definind dar brevetabilitatea și găsind într'însa ca al doilea principiu esențial noutatea, vom avea grijă a exclude atât desenurile cât și modelurile vorbite mai sus, cari reclamă și la noi o legiuire complementară.

Acest al doilea criteriu al brevetabilității, noutatea, toată lumea recunoaște că e mai ușor de stabilit, ca acela al caracterului industrial, și de aceea, cele mai multe legislațiuni stabilesc în privința lui, principii analoage.

Noutatea are fără îndoială în brevetabilitate, un înțeles special diferit de ceea-ce în genere numim un lucru nou.

În adevăr, o invențiune poate să fie nouă, fără să fie născocită de curând sau să nu mai fi fost făcută până la inventarea ei.

Vom vedea în urmă, care este soarta invențiunilor căzute în desuetudine.

Din punctul de vedere legislativ, o invențiune poate fi nouă, întru cât n'a dobândit o îndestulătoare publicitate, ca să poată fi executată.

Dacă o invențiune anterioară e brevetată, nu mai poate să existe noutate în cea de-a doua invențiune la fel, ci identitate.

Dacă prima invențiune n'a fost brevetată, dar a fost îndestulător divulgată, ea nu se poate însuși de un al doilea printr'un brevet fără a jigni, nu drepturile unui brevetat anterior al invențiunei identice, ci drepturile obștești, ale publicului, care în asemenea caz poate fi liber să se folosească de invențiunea divulgată, dar nebrevetată.

În această privință nu este tocmai de recomandat, procedeul unora din legislațiuni cari îndepărtându-se de tipul legiuierei franceze, caută să amplifice noțiunea de noutate, înșirând o serie de fapte ce sunt singurile în spiritul acelor legiuri, susceptibile a împiedica noutatea să existe. Cele mai multe legislațiuni au urmat regula de generalizare a legislațiunei franceze, lăsând doctrinei și mai ales jurisprudenței, grija discernării variilor speții.

În principiu identitatea între două invențiuni, nu trebuie căutată în denumirea identică pe care ar purta-o. Aceasta e de toată evidența, căci denumirea nu poate individualiza o invențiune.

Pe de altă parte, deosebirea între o invențiune și alta, nu este în tot-d'auna enormă. Chiar deosebiri fine de nuanțe, chiar ușoare și mici deosebiri, pot alcătui noutatea unei invențiuni, precum alte ori o schimbare numai a formelor fără rezultat industrial deosebit, poate constitui un desen, un model sau ori ce alt, nici odată însă, o invențiune nouă.

Totul în această privință e de rezolvat în speță, examinând invențiunile în sinteza lor, în cea ce tehnica numește «intregu» (*l'ensemble*), fără a descompune elementele, mai toate și cele mai adesea cunoscute.

Asemenea în ce privește publicitatea suficientă, o generalizare pare periculoasă. Publicitatea poate deriva din o mulțime de împrejurări, precum în practică ar fi, descrierea invențiunei într'un jurnal, exploatarea ei publică sau punerea ei în vânzare, exhibarea ei cu ocaziunea unei expozițiuni și atâtea altele.

Totuși asupra acestui punct, unii cred că în starea actuală a teorii, ar putea fi avantajos a cristaliza formula care să definească publicitatea și a indica expres în legiuire, după exemplul dat a câtor-va alte legiuri (ca a Austriei, Elveției, Germaniei, Suediei, Ungariei), în ce limite trebuie ca invențiunea să fi fost cunoscută, ca să nu mai poată fi socotită ca nouă.

Or să recunoaște în genere, zic părtașii acestei restricțiuni, că nu este necesar ca publicitatea să fi fost așa de precisă în cât ori cine să fi putut aplica invențiunea și din contra, este suficient dacă se admite că invențiunea are a fi socotită ca divulgată, când ori-ce om de meserie poate fi considerat că a fost pus în situațiune, a lua cunoștință destul de completă de acea invențiune, spre a putea trage folos dintr'însa. Între alții d-l Le Tellier propune, dacă lucrurile stau ast-fel și spre a evita o divergență de interpretare asupra acestui punct, a se decreta expres în lege, că divulgarea invențiunei își va produce efectele ei, îndată ce acea divulgare este atât de obștită, în cât poate fi realizată de ori-ce persoană competentă.

Această publicitate, poate constitui o divulgare exclusivă a noutății, indiferent dacă ea ar rezulta din fapte petrecute dincolo de fruntariile unei țări, sau dacă acele fapte au fost săvârșite de însăși inventatorul adevărat al invențiunei sau de ori cine altul.

În acest din urmă caz, publicitatea se poate întoarce chiar și contra inventatorului adevărat, care la așa întâmplare nu ar avea alt drept de cât la o acțiune în daune-interese, în potriva aceluia care i-a frustrat dreptul său prin o divulgare frauduloasă.

În această privință e remarcabilă deciziunea Curții din Paris de la 15 Martie 1900 dată între moștenitorii Grusson și Le Creusot, care aplică strănilor decăderea brevetului pentru lipsă de exploatare, într'un caz unde brevetatul justifica în speță, că din cauza naturei invențiunei (cupole cuirasate), n'avea de ce să instaleze o fabrică în Franța, căci guvernul francez căruia îi se propusese invențiunea, n'a crezut de trebuință s'o utilizeze, iar industriașii francezi pretindeau că exploatează tipuri diferite ⁶⁾.

(Va urma)

GR. V. MANIU

⁶⁾ Ann., op. cit. p. 234.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 15 Mai 1907

Președinția D-lui CH. PHERECHIDE, Prim-președinte

I. Foculescu cu Gheorghe C. Turcu

Succesiune. — Dreptul văduvei fără avere, în succesiunea soțului său. — Dacă acest drept există, independent de recunoașterea lui prin justiție. — (Art. 684 Cod. civil).

Dreptul acordat de art. 684 C. civil văduvei fără avere, în succesiunea bărbatului său, există, independent de recunoașterea lui prin justiție și este transmisibil sub rezerva dreptului pentru cei interesați, de a discuta, cu ocazia unui litigiu deschis, validitatea dreptului însuși.

Decisiunea 188/907. — Casată, în urma recursului făcut de I. Foculescu, sentința Tribunalului Mehedinți, s. II cu No. 32/906, dată în proces cu Gh. C. Turcu.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat Pitiș, în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat Băileanu, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere, violarea art. 684 alin. III codul civil. În adevăr, judele de pace, după ce constată în considerente (cartea de judecată No. 1088 din 15 Noembrie 1904, confirmată prin sentința tribunalului), că autoarea mea, Păuna Ion Istudor, aceea ce-mi vânduse cu actul transcris la Tribunalul Mehedinți, sub No. 279 din 1890, îi este rămas moștenire de la soțul său, după cuprinsul art. 684 alin. III cod. civil. respinge acțiunea pe motiv că, dreptul său la pătrea vândută nu i-a fost recunoscut înlăturând celelalte motive, și ast-fel comite un exces de putere, violând citatul articol».

Având în vedere că, înaintea instanțelor de fond, recurentul a intentat acțiune contra intimatului pentru revendicarea unui loc ce cumpărase de la Păuna Ion Istudor, soție și moștenitoare pentru o pătrime a defunctului Ion Istudor; că judecătorul de ocol, ca primă instanță, respingând acțiunea reclamantului, afacerea a fost dusă în apel înaintea Tribunalului Mehedinți, secția II, unde recurentul a invocat aceleași motive; că tribunalul, însușindu-și motivele judecătorului de ocol, a respins apelul, judecând că văduva săracă trebuie să-și valoreze prin justiție dreptul său de moștenire în averea bărbatului, spre a putea dispune de el;

Considerând că dreptul acordat de art. 684 codul civil, văduvei fără avere în succesiunea bărbatului său, există independent de recunoașterea lui prin justiție și este transmisibil sub rezerva dreptului pentru cei interesați, de a discuta cu ocazia unui litigiu deschis validitatea dreptului însuși;

Că, așa fiind, Tribunalul Mehedinți, secția II, judecând în speță că femeia nu putea vinde dreptul său de succesiune înainte de a-i fi fost recunoscut prin justiție, a comis un exces de putere, și din acest punct de vedere, recursul este fondat.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. I

Audiența de la 16 Iunie 1907

Președinția D-lui M. VIDRAȘCU, Consilier

N. Poenaru-Iatan cu Al. Gr. Ionescu

Decisiunea No. 163

Legea asupra concesiunilor petrolifere. — Concesionari diferiți asupra aceluiași teren. — Modul cum se regulează validitatea concesiunii și prioritatea între concesionari. — Concesionari cari posedau acte anterioare legii. — Modul cum au a-și consolida drepturile lor. — (Art. 2 și 10 din legea asupra consolidărilor petrolifere).

Legea asupra concesiunilor petrolifere prin art. 2 și 10 stabilește în principiu că, validitatea concesiunii unui teren petrolifer și precăderea între concesionari asupra aceluiași teren, se regulează, — când e vorba de a se opune un contract făcut după toate formele acestei legi, — după data de prioritate a transcrierii actului în registrul special al tribunalului, îndatorând pe concesionari cari posedau acte anterioare legii, și cari ar fi voit să și consolideze drepturile lor, ca în termen de 6 luni cel mult de la promulgarea legii să și transcrie și dănsii actele de concesiuni în registrul special înființat la tribunalul situațiunii terenului concedat.

S'a ascultat d-l avocat N. Saita în susținerea apelului; D-nii avocați N. Negulescu și Dumitrescu în combateri;

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de N. Poenaru Iatan contra hotărârei cu No. 504 din 1906 a comisiei pentru regularea și consolidarea drepturilor petrolifere din județul Prahova;

Având în vedere că comisia de consolidare prin aceeași hotărâre, a respins contestațiunea făcută de apelant în ce privește cererea de consolidare făcută de intimatul Al. Gr. Ionescu relativă la terenul în suprafață de patru hectare și 4166 m. p. din planul No. 39 concedat de Stelian Popescu și a dispus consolidarea acestui drept;

Având în vedere că apelantul prin contestațiunea sa și prin apelul său tinde la respingerea acestei cereri de consolidare, pe motiv că același teren îl are luat și dănsul în concesiune și arendare de la același proprietar cu contract anterior, autentificat de tribunalul Prahova secția I la No. 2758 și transcris la No. 2186 din 1896 și că comisiiunea interpretând în mod greșit dispozițiile art. 10 din legea de consolidare, fără drept a declarat că actul său de concesiune nu ar fi valabil;

Având în vedere că, la această contestațiune, intimatul Al. Gr. Ionescu invocând dreptul de precădere ce îl are contractul său de concesiune după data de prioritate a transcrierii actului în registrul special al tribunalului, conform legii pentru regularea și consolidarea drepturilor de concesiune petrolifere, susține că contractul apelantului care nu a fost transcris în registrul special al tribunalului, înainte de concesiunea sa, nu poate fi valabil și prin urmare el nici nu se poate opune la această consolidare;

Având în vedere că, după cum rezultă din acte și susținerile părților, este constant, în fapt, că atât apelantul cât și intimatul, au luat în concesiune același teren de la același proprietar; că contractul apelantului este din anul 1896, anterior legii de consolidare, iar contractul intimatului este din anul 1905; că, ast-fel, toată chestiunea se reduce la a se ști care din aceste

două concesiuni sunt valabile din punctul de vedere al dreptului de precădere prevăzut de legea de consolidare;

Având în vedere că această lege, prin art. 2 și 10, stabilește în principiu că validitatea concesiunii și precăderea între concesionari asupra aceluiaș teren, se regulează — când e vorba a se opune un contract făcut după toate formele acestei legi — după data de prioritate a transcrierii actului în registrul special al tribunalului, îndatorând pe concesionarii cari posedau acte anterioare legii și cari ar fi voit să-și consolideze drepturile lor, ca în termenul de 6 luni cel mult de la promulgarea legii, să-și transcrie și dănsii actele lor de concesiune în registrul special înființat la tribunalul situației terenului concedat;

Având în vedere că, în speță, de și contractul de concesiune al apelantului este anterior legii de consolidare, însă el nu a fost transcris în termenul de 6 luni, după cum dispune art. 10 din sus citata lege, în registrul special al tribunalului, și nici măcar înainte de a fi fost transcris actul de concesiune al intimatului;

Că, ast-fel, acea concesiune nu poate fi valabilă față de concesiunea intervenită între intimatul Al. G. Ionescu și Stelian Popescu, întru cât această din urmă concesiune a fost transcrisă în conformitate cu legea înainte de transcrierea apelantului, și precăderea este anume prevăzută aci de alin. b de sub art. 10 sus citat;

Că, dar, contractul de concesiune al apelantului neputând fi opus intimatului, comisiunea de consolidare cu drept cuvânt a înlăturat acest act din punctul de vedere al priorității concesiunii intimatului și a respins contestațiunea; că, prin urmare, urmează a se respinge ca nefondat și apelul de față, acordându-se părții cheltueli de judecată;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

(ss) M. Vidrașcu, Gh. Buzdugan, M. Gr. Ciocărdia.

TRIBUNALUL BRĂILA, SECȚIA II

Audiența de la 25 Iunie 1907

Președenția D-lui DIONISIE IONESCU, Judecător de ședință

Alex. Schender cu Aristotel Galiatato și George C. Rozis

Sentința No.....

Societăți. — Societate civilă. — Cerere de desființarea unei asemenea societăți. — Competința tribunalului locului, în care societatea e stabilită, de a judeca asemenea cereri. — (Art. 62 proc. civilă).

După noua redacțiune dată art. 62, din procedura civilă, în materie de societate, toate cererile se fac înaintea judecătorului locului, în care societatea este stabilită, independent dacă societatea este civilă sau comercială, întru cât titlul articol nu face nici o distincțiune.

Prin urmare, cererea de desființare a unei societăți civile, ca și cererea de sechestrul judiciar, făcută pe baza celei d'întăi, nu poate fi îndreptată de cât la tribunalul unde societatea e stabilită.

Tribunalul,

Asupra incidentului de necompetență a Tribunalului Brăila, de a judeca această acțiune, ridicat de pârâul George C. Rozis prin d-l avocat V. Macri;

Având în vedere că reclamantul Alex. Schender, comerciant din Brăila, intentând acțiune înaintea Tribunalului Brăila, pentru disolvarea societății civile, ce există între dânsul și pârâii Aristotel Galiatato comerciant din Brăila și George C. Rozis agricultor din com.

Rosiori-de-Vede, județul Teleorman, pentru exploatarea unor imobile rurale situate în județul Teleorman, a i cerut, prin prezenta acțiune și până la definitivă judecare a desființării societății și liquidarea activului social, înființarea unui sechestrul judiciar asupra capitalului social precum și asupra recoltelor aflate pe moșiile în exploatare;

Că înainte de oricare discuțiune în fond asupra acestei acțiuni, pârâul Rozis, a invocat necompetința Tribunalului Brăila de a judeca, întru cât fiind vorba de desființarea unei societăți civile, cererea principală relativ la această pretențiune, conform art. 62 din Pr. civilă, nu poate fi făcută de cât înaintea Tribunalului locului, unde este stabilită această societate, în speță Tribunalul de Teleorman și, în consecință și cererea de înființarea unui sechestrul judiciar, care este accesorie la cea dintâi, nu poate fi adresată conform art. 61 din aceeași lege, de cât acelorași judecători competenți de a judeca pe cea principală;

Având în vedere că este necontestat și rezultă din conținutul actului de asociațiune existent între părți, că sediul acestei societăți nu poate fi de cât în județul Teleorman la moșiile în exploatare, unde de altminterlea domiciliază și tovarășul George C. Rozis, căruia prin contractul de asociațiune i s'a încredințat, în mod special, conducerea acestei tovarășii, acordându-se pentru această sarcină, independent de rezultatul întreprinderii și un onorariu fix de 5000 de lei anual; că dacă întâmplător societatea a fost contractată la Brăila, unde s'a autentificat și actul de asociațiune, nu se poate pretinde că sediul societății a fost fixat în Brăila, de oarece, societatea se putea contracta ori unde și, în lipsă de o stipulațiune contrarie, sediul unei societăți nu poate fi presupus că există de cât acolo, unde ea își exercită obiectul întreprinderii și unde se află și centrul afacerilor sale;

Că, prin urmare, sediul societății, a cărei desființare se cere de către reclamantul Alex. Schender, fiind situat în județul Teleorman, conform art. 62 din procedura civilă, care prevede, «că în materie de societate, toate cererile se fac înaintea judecătorului locului, în care societatea este stabilită», numai Tribunalul de Teleorman este competent de a judeca acțiunea relativă la desființarea acestei societăți; Că dar, și cererea de sechestrul judiciar, făcută pe baza celei dintâi, conform art. 62 din Pr. civ., tot de același tribunal urmează a fi cercetată;

Având în vedere și obiecțiunea făcută de reclamant prin d-l avocat C. Alessi, că art. 62 din Pr. civ., nu poate fi referitor de cât la societățile comerciale, care singure au personalitatea juridică în legislația noastră, distincția de persoana asociaților; că fiind vorba în specie de o societate civilă, care cel puțin, în legislațiunea română, nu poate fi considerată ca o persoană distinctă de aceea a asociaților, întru cât nici un text de lege nu le acordă această calitate în mod expres, acțiunea nu poate fi intentată de cât la domiciliul tovarășilor care compun tovarășia, și cum în specie, tovarășii părții au domiciliu diferite: Galiatatos, fiind domiciliat în Brăila, iar Rozis în Teleorman, reclamantul, conform art. 58 al. ult. din Pr. civ., are dreptul de alegere, și deci bine acțiunea de desființarea societății este îndreptată la Tribunalul Brăila și, în consecință și această secțiune este competentă de a judeca cererea de sechestrul judiciar;

Având în vedere că obiecțiunea este neîntemeiată. Că dacă sub vechea redacțiune a art. 62 din Pr. civ., care spunea: «*În materie de societate comercială . . . etc.*» se mai putea face această distincțiune, astăzi, oricare discuțiune în această privință a fost înlăturată de legiuitorul din 1900 care dând o altă redacțiune art. 62 din Pr. civ., a omis cu totul, cuvântul, «*comercială*» și a făcut aplicabilă dispozițiunea acestui articol în orice fel de societate, fie ea civilă sau comercială, fără nici o distincțiune;

Că dispozițiunea art. 62 din Pr. civ., fiind o derogare

de la principiul de drept comun, în materie de competență: «*actor sequitur forum rei*», de oare ce substituie domiciliul soților, prin locul unde societatea este stabilită, această derogare nu este întemeiată pe diferența de personalitate între societățile comerciale și civile ci justificată de motive de utilitate practică, în ce privește rezolvarea contestațiilor în materie de societate, de oare-ce la locul societății se găsește actele și documentele societății și tot acolo societatea poate găsi mai cu ușurință mijloacele de apărare în acțiunile ce i se poate intenta, fie de către terțele persoane în contra societății, fie chiar de către asociați — cum este în specie — între dânsii;

Că utilitatea derogării, fiind aceeași, atât pentru societățile civile cât și pentru cele comerciale, nu se poate înțelege pentru ce s'ar căuta a se face distincțiune, acolo unde lege nu distinge;

Că personalitatea juridică a societăților civile, — care formează o mare controversă, nu numai în dreptul nostru, ci și în cel francez, — nu poate avea nici o înrîurire asupra chestiunii ce ne preocupă, și ea de altminterlea nu a putut fi tranșată de legiuitor printr'o dispozițiune de procedură, că chiar dacă, ar fi să atribuim această intențiune legiuitorului apoi, s'ar părea, că odată cu modificarea art. 62 din Pr. civ., la 1900, legiuitorul român, inspirat de ultimele progrese ale jurisprudenței franceze în această materie, dând o redacțiune cu totul nouă, articolul 75 din aceeași lege și dispunând prin al. 2 că în viitor, atât societățile civile cât și cele comerciale, vor fi citate, până la liquidarea lor de fapt, prin reprezentantul lor, la scaunul societății sau la sucursală, a voit să acorde, în mod expres această personalitate și societăților civile;

Că chestiunea personalității juridice a societăților civile în dreptul român, rămânând dar întreagă și indiferent de soluțiunea ce ea, ar putea avea, articolul 62 din Pr. civ., în felul în care este redactat actualmente și pentru motivele de utilitate prevăzute mai sus, nu este țărnut societăților comerciale, ci este aplicabil și societăților civile;

Că pentru toate aceste motive, incidentul de necompetență fiind întemeiat, el trebuie să fie admis și Tribunalul declinandu-și competența de a judeca această acțiune, urmează a trimite afacerea în judecata Trib. de Teleorman, conform art. 108 din Pr. civ.;

Pentru aceste motive, redactate de D-l judecător Dionisie Ionescu, Tribunalul, admite, etc.

(ss) Dionisie Ionescu; D. Stoicescu.

Grefier (s) I. Stamote.

Notă.—Observăm de la început că textul art. 62 Pr. civ. este atât de precis și larg că nu poate lăsa loc, în privința chestiunii desbătute înaintea Tribunalului Brăila, nici unei îndoeli și discuțiuni.

Ca și vecinul său articol 63 relativ la moșteniri, art. 62 întrebuintează cuvântul «*în materie de societăți*» iar nu «*acțiunile contra societăților*» ceea ce arată că e vorba de acțiuni în genere relative la societăți, nu numai de acelea pornite de terții contra lor, dar și de *acelea ale asociaților între ei*.

Lămurirea aceasta are o mare importanță în chestiunea pusă tribunalului, căci dovedește că art. 62 nu are în vedere personalitatea juridică a societăților, fiind că numai în cazul când art. 62 ar viza numai acțiunile *terților* contra societății ar fi posibilă argumentarea că el are în vedere personalitatea juridică a acesteia; dar din mo-

ment ce e vorba și de acțiunile asociaților între ei, este evident că nu personalitatea juridică a Societății, dictează dispozițiile art. 62 ¹⁾.

Faptul că din vechiul art. 62 s'a suprimat cuvântul «*comerciale*», dovedește și mai clar acest lucru, căci singure Societățile comerciale au personalitatea juridică prin simpla lor existență.

* * *

Hotărârea Tribunalului Brăila explică că, înlăturarea din text a cuvântului «*comerciale*» denotă voința legiuitorului din 1900 de a întinde dispoziția art. 62 și la *Societățile civile*.

Noi zicem, din contră, că aceasta a făcut-o pentru ca art. 62 să vorbească *numai de Societățile civile*, nu și de cele comerciale, neavând nici un rost procedura codului civil să se ocupe de materii cari privesc Pr. cod. comercial.

Era prin urmare necesară o redactare a art. 62 în sensul ca să nu se ocupe de Societățile comerciale, cum a făcut și procedura franceză, care în art. 50 spune: «*Le défendeur sera cité: 1°... , 2° En matière de société, autre que celle de commerce, tant qu'elle existe, devant le juge du lieu où elle est établie*», căci și procedura franceză înțelege că în procedura civilă nu e loc să se ocupe de acte și fapte de comerț.

Art. 62 rămâne prin urmare numai ca o dispoziție a procedurii codului civil nu și al celui comercial, privind pe Societățile civile nu și pe cele comerciale; dacă însă se aplică și Societăților comerciale, nu este pentru că le prevede, ci în baza principiului că, dreptul comun se aplică ori de câte ori legea specială nu prevede, cum e și în chestiunea care ne preocupă căci legea comercială nu are nici o dispoziție în ce privește competența Tribunalului relativ la Societăți.

Art. 62 e dictat numai de interesul justițiabililor și al obținerii și administrării mai comode a justiției, căci, fără el inconvenientele ar fi așa de mari pentru justiție și justițiabili în cât prezența articolului în lege e de o imperioasă necesitate, cum cu drept cuvânt spune și Trib. Brăila.

Observăm însă că sentința de care ne ocupăm, face două erori: una e aceea că înclină a crede că legea de procedură ar tinde să recunoască Societăților Civile personalitatea juridică. Față de cele mai sus expuse cari dovedesc că art. 62 nu are de loc o așa preocupare, eroarea Tribunalului Brăila e înveterată; de alt-fel e inadmisibil ca procedura să rezolve chestiuni cari aparțin Codului civil.

¹⁾ Chiar sub vechiul text, jurisprudența admitea că în materie de Societăți, fie comerciale fie civile *având sau nu caracter de persoană morală* acțiunile atât din partea terților cât și din aceea a asociaților, sunt de competența Tribunalului comercial (C. Buc. III 12 Sept.—89, Dr. 60/89 p. 482).

O altă chestiune pe care o rezolvă Tribunalul e și aceea că, prin *sediul* unei Societăți, Tribunalul înțelege: «*locul unde ea își exercită obiectul întreprinderii și unde se află și centrul afacerilor sale*».

Noi credem că centrul afacerilor sociale și locul întreprinderii sunt două noțiuni diferite; *sediul* e centrul afacerilor sociale care poate fi în altă parte de cât locul întreprinderii.

În lipsă de indicațiune a sediului, aceasta e presupus a fi la locul întreprinderii, *numai dacă nu se dovedește că în alt loc e sediul*, adică centrul administrației, locul de unde întreprinderea e condusă și unde se centralizează comptabilitatea și operațiile sale. Cu această lămurire și în acest sens se poate zice că art. 62 înțelege că *Societatea este stabilită acolo unde este sediul*, iar sediul se determină de Tribunal dupe distincțiunile de mai sus.

Sentința Tribunalului Brăila e de alt-fel foarte bine și juridic motivată.

Focșani, 1907 Sept. 20.

N. D. Chirculescu

Sanțiunea articolului 16 din legea judecătorilor de pace

(Urmare și sfârșit ¹⁾)

Ar trebui să se gândească orî cine la efectele produse de această neputință de îndeplinire a actului juraților. Ce va face cel care nu s'a supus acelui act și totuși a fost achitat? Va lăsa de bunăvoie locul celui-l'alt? De sigur că nu. El va stăpâni înainte plin de toată încrederea că acum s'a sfârșit, că locul e al lui fiind-că s'a judecat la alți judecători mai mari, fără să știe el că acolo s'a judecat pentru faptul penal. Și plin de această încredere, văzând că i-a reușit încercarea de a lua locul reclamantului n'ar fi de mirare ca în anii următori să nu turbure orî depozedeze și pe alți sătenî, procedând la fel; și cum poate unul din aceștia n'ar fi așa răbdător și respectos de legi ca cel dintâiu i-ai vede spărgându-și capetele orî poate și mai rău, la Curtea cu jurați invocând legitima apărare pentru a scăpa de pedeapsă.

Chiar neîntâmplându-se acestea ce respect pretindem să mai aibă sătenii de judecătoria comunală, când vor vedea că de și cutare n'a vrut să asculte de ce au zis jurații tot a isbutit să rămână stăpân pe loc fiind-că judecătorii cei mari orî alte autorități nu țin seamă de zisele juraților? Câți pricinași nu vor face și ei ca cel cutare și câți dintre împicinași vor mai merge la jurați? Dar chiar jurații cu ce curaj vor mai încheia un asemenea act când la judele de ocol mărturia orî-

cărei lepădături din sat prețuește mai mult de cât acel act, când administrația nu ține seamă de el, când Primarul nu poate să-l execute?

Să nu se zică că jurații n'au a se plângeră fiind-că și hotărârile altor instanțe nu sunt ținute în seamă de instanțele superioare de oare-ce aici se prezintă lucrurile altfel. De sigur nici jurații nu se pot plângeră când au condamnat pe cine-va la plata unei sume de bani iar în apel s'a redus sau s'a achitat cel condamnat. Toată lumea știe că e acest drept de apel și ei nu pierd în ochii sătenilor când alți judecători au judecat altfel. Ce s'ar crede însă când o hotărâre dată de Tribunal sau judecătorie în mod definitiv nu s'ar putea executa, nu pentru că n'ar îndeplini toate condițiile legii ci pentru că nu vrea cel condamnat să se supue? Că acea instanță nu-i bună de nimic. Cam așa se prezintă chestiunea cu actul juraților făcut în baza art. 16.

E un act administrativ, însă, nu o hotărâre chiar așa fiind, actele administrative nu trebuiesc executate? De natură provizorie, cum e socotit, dar nu trebuie—așa provizoriu—adus la îndeplinire? De sigur că da fiind-că o țară în care actele legale ale autorităților ei constituite nu se pot aduce la îndeplinire nu-i o țară civilizată.

În afară de demnitatea juraților și de asigurarea ordinei, ce-i rămâne reclamantului dacă nici prin administrație, nici pe cale penală n'a putut face să fie menținut în posesie? Va cere despăgubiri civile. Obiectul procesului fiind neînsemnat i se va acorda o despăgubire prea mică care nu echivalează nici cheltuelile sau se pot găsi judecători care raționând ca și în penal să nu-i acorde nici despăgubiri complectând ast-fel pe toate căile desconsiderarea actului juraților.

Admițând însă că i s'ar acorda despăgubiri dar că adversarul nu-i va lăsa locul nici în anii următori, ce să facă? Să se tot judece cu el, să adune hotărîri peste hotărîri, să cheltuiască timp și bani pentru a le executa iar adversarul să stăpânească locul? De sigur că asta nu mai înseamnă menținere de fapt în stăpânire!...

Dar reclamantul—se va zice—tot nu și-a pierdut drepturile; el poate să intenteze acțiune posesorie căci măsura prevăzută de art. 16 e o măsură provizorie până ce părțile se vor judeca la judecătoria competentă și neputându-se îndeplini această măsură provizorie, părțile n'au de cât să meargă la judecătoria în drept. Cu acest răspuns ne întoarcem de unde am plecat și tocmai asta ne întrebăm. De ce să nu se poată îndeplini această măsură provizorie? Iar dacă constatăm că nu se poate de ce o mai menții în lege?

Chestiunea e, cine să intenteze acțiune la judecătoria competentă; cel ce e menținut în posesie prin actul juraților sau adversarul? Legea spune: «până ce părțile se vor judeca...», nepre-

¹⁾ Vezi «Curierul Judiciar» No. 60/907.

cizând cine trebuie să pornească judecata. Se poate ca chiar cel ce a câștigat la jurați să aibă interes a merge la judecătorul de ocol, pentru a căpăta o hotărâre definitivă, nu o măsură provizorie sau când jurații nu l-au menținut în posesie pe suprafața ce a cerut, sau în alte cazuri. Îlscptând acestea, răspunsul absolut firesc la întrebarea de sus este că acela pe care jurații l-au obligat să părăsească locul în prigonire, acela — dacă e nemulțumit — trebuie să intenteze acțiunea ce va crede la judecătoria competentă iar puterea executivă trebuie prin toate mijloacele să menție pe adversarul lui în posesie. A pretinde că și acesta e tot așa de obligat să intenteze acțiune la instanța în drept și că până atunci el n'are dreptul să se plângă de faptul că nu se poate îndeplini actul juraților, mi se pare inadmisibil căci atunci fiecare sătean poate face raționamentul următor. «La ce să mai mă judec la jurați căci ori câștig, ori pierd eu tot acolo ajung. Dacă câștig nu pot să execut și trebuie să merg la judecător. Dacă pierd iarăși trebuie să merg la judecător». La rândul-i părătul ar zice: «Dacă câștig la jurați stăpânesc pe baza hotărârei lor. Dacă pierd stăpânesc pe baza ciomagului fiind-că hotărârea n'o poate executa nici Primar, nici jandarmi, nimeni. Și într'un caz și într'altul eu stăpânesc locul iar dușmanul tot se va duce la judecător. Deci la ce să 'mi mai pierd vremea învârtindu-mă pe la Primărie atâtea Dumineci!»!

Prin urmare înțelesul ce trebuie să se dea legii e — cum arătăm și mai sus — că cel ce a pierdut la jurați e obligat să se supue actului acestora iar dacă nu e mulțumit cu el să se adreseze la judecătoria competentă.

E greșit că se arată — ca o mângâiere — această cale și celui ce a câștigat la jurați dar nu poate să aducă la îndeplinire actul lor. În adevăr ce a folosit el că s'a judecat la jurați? Nimic alt-ceva de cât că și-a pierdut vremea 2—3 ani, mai ales când a cerut și despăgubiri; i se poate — apoi — întâmpla ca la judecarea acțiunii posesorii să i se opună că n'a fost intentată în decursul unui an de la tulburare sau depozedare și judecătorul neținând seamă de ce s'a făcut la jurați să ia sensul literar al art. 60 din legea jud. de pace că acel an trebuie socotit de la data intentării acțiunii la judecătoria de ocol și să respingă acțiunea. Și atunci? Atunci acțiunea în revendicare, ultima carte pe care va juca averea lui.

Judecata la jurați n'a fost pentru el de cât o piedecă care l-a făcut să umble pe drum, să stea cu drepturile sale nehotărâte atâtea timp și la urmă să le piardă. Această judecată în loc să ușureze calea de a dobândi dreptatea celui ce o are i-a îngreunat-o, l-a încurcat căci dacă ar fi știut de la început că actul juraților nu

se poate executa sau dacă n'ar fi mai existat judecătoria comună, de mult el ar fi intentat acțiunea posesorie, s'ar fi preparat pentru judecarea ei și ar fi văzut mai curând sfârșitul prigonirii.

Dacă la asemenea rezultate poate ajunge cel ce are naivitate să se încreadă în legea judecătoriilor comunale nu înțelegem de ce se mai mențin aceste judecătorii! Și cele de mai sus nu sunt simple ipoteze.

Din ele se poate vedea — cum spuneam de la început — că dacă judecătoriile satești merg rău, nu sunt de vină numai cei ce le alcătuiesc. Natural că și aceștia — pe alocuri — comit abuzuri sau greșeli cu aplicarea art. 16 dar nu-i mai puțin adevărat că de foarte multe ori actele făcute de jurați pe baza art. 16 nu se pot executa și din această cauză sunt tot mai desconsiderați jurații iar împricinații ajung la concluzia că tot mai bună e calea ciomagului.

Așa fiind chiar acei ce strigă contra căderii date juraților prin acest articol nu au un puternic motiv a se teme fiind-că drepturile date cuiva de jurați pe baza numitului articol numai atunci pot fi valorificate când cel ce le dobândește are și puterea de a le exercita. Incolo se poate ca instanțele judecătorești să le nesocotească iar administrația forța publică să fie neputincioasă sau să nu voiască a le aduce la îndeplinire, să și lucreze contra lor, dacă așa cer interesele unuia sau altuia.

Prin urmare art. 16 din legea judecătoriilor comunale e aproape fără sancțiune căci sancțiunea lui depinde de interpretarea instanțelor, de bună-voința administrației și mai ales de puterea împricinaților.

O asemenea situație credem că nu trebuie tolerată căci dacă în chestiuni de altă natură se pot înscri în legi dispoziții platonice în afacerile prevăzute de art. 16 nu 'și pot avea locul dacă voim triumful ordinii și legalității asupra desordinii și anarchiei.

De aceea, dacă se socotește de cei în drept că art. 16 conferă drepturi prea mari juraților sau prezintă alte neajunsuri, să se suprimă căci e mai folositor și mai demn pentru legile noastre să nu existe un articol de cât să nu se poată executa.

Iar dacă se crede că articolul e necesar, fie așa cum e, fie modificându-l, să i se dea o valoare, o sancțiune reală împiedicând desconsiderarea la care sunt supuse actele date pe baza lui. Să se ia ori-ce măsuri contra abuzurilor și greșelilor juraților dar să se respecte actele date de ei pe baza legii.

Să se știe mai ales de sătean că alesul lui prețuește ceva, că judecata juraților nu e un moft, că legea e lege și e una și aceeași pentru toată lumea.

ANDREI RĂDULESCU

Avocat